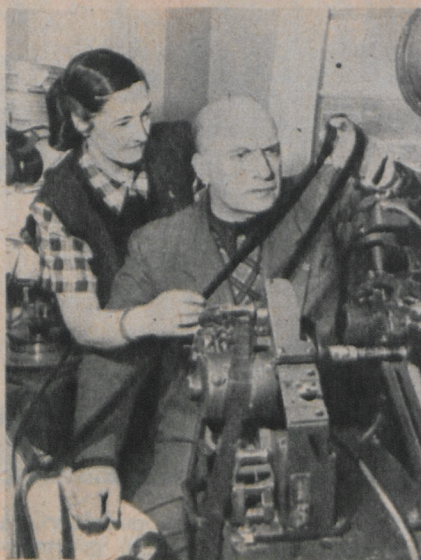

MESTERK ÉS TANÍTVÁNYOK

A szovjet filmművészet új fejlődését napjainkban sokféle tény bizonyítja. Nemcsak a nagy nemzetközi fesztiválok eredményei: a »Negyvenegyedik«, a »Csendes Don«, a »Múlt évek«, a »Szállnak a darvak« sikere, hanem az is, hogy a gyártás mennyiségileg is emelkedőben van. 1954-ben még 38 film készült, a következő esztendőben már 65. 1956-ban ez a szám 85-re ugrott fel, 1957-ben 92-re. Az elmúlt évben pedig 103 nagy játékfilm hagyta el a stúdiókat.

Mindehhez sok és jó forgatókönyvre van szükség, vagyis az írók, fiatal tehetségek mind szélesebbkörű bekapcsolására, a régi és a főiskoláról most kikerülő rendezők, operatőrök, szakemberek tehetségének, elképzeléseinek kihasználására. S itt kell megemlíteni, hogy az ismert nevű rendezők rendkívül nagy gondot fordítanak az utánpótlás kinevelésére. Mihail Kalatazov például a »Szállnak a darvak« után nem kezdett tüstént új filmet, hanem tapasztalataival, tanácsaival mint művészeti vezető irányította egy teljesen fiatalokból álló forgatócsoport munkáját. Így tesz most Szergej Jutkevics is. Többek között ez a művészi szerezénység is magyarázata az ifjúság gyors előretörésének, a sikernek.

Ha az 1950-es évi tervet böngészünk, az első, ami tüstént a szemünkbe ötlök, a változatos és gazdag tematika. A nemzetközi kapcsolatok kiszélesedéséről vall — a most folyó tárgyalásokon kívül — hat koprodukciós alkotás. A »Keleti szél« (kínai), az »Előeste« (bolgár), a »Normandia-Nyemen« (francia), a »Felszabadulás« (albán), végül a »Májusi csillagok« és a »Győz a szerelem« (csehszlovák) és szovjet művé-

Mihail Csiaureli és asszisztensnője
T. Lihacseva

szek közös munkája. Közülük is kiemelkedik a »Normandia-Nyemen«, amely a Nagy Honvédő Háború idején a szovjet hadsereg oldalán harcolt Normandia repülőhadosztály hős pilótáinak harcát örökíti meg. Jean Dreville francia rendező forgatja a filmet Konsztantyin Szimonov, Charles Spaak és Elsa Triolet forgatókönyve nyomán, szovjet meg francia színészek közreműködésével.

Mellettük érdeklődésre tarthat számot néhány közismert klasszikus orosz regény vagy novella filmváltozata. Így a nemrég befejezett »Apák és fiúk« után Turgenyev még két műve került műterembe. Vlagyimir Petrov az »Előesté«-t, Jevgenyij Tyetjerin pedig a »Mumu«-t ülteti át az új műfaj követelményeinek. Ivan Pirjev, a zenés filmek mestere, talán éppen egyik kritikusat óhajtja megcáfolni, aki néhány esztendeje azt írta, hogy számára idegen a klasszikus léggör. »A félkegyelmű« első részét követően ugyanis ismét Dosztojevszkijhez nyúlt, még pedig a »Fehér éjszakák«-hoz. A Csehov-évforduló alkalmával Joszif Heffic,

Grigorij Moszaj — a Golgotha rendezése
Közeben

a nagy elbeszélő emlékének szenteli »Dáma a kutyuskával« című művét.

Solohov népszerűségét bizonyítja, hogy az »Embersors« mellett elkészül az »Új barázdát szánt az eke« új változata. Alekszej Ivanov, a régi gárda közismert tagja dolgozik rajta a Lenfilm leningrádi műtermében. S ha már itt tartunk, említést érdemel, hogy Szergej Bondarcsukkal egy időben (aki az »Embersors« rendezője), még egy világhírű színész vállalt új szerepkört. Alekszej Batalovról van szó, ő Gogol »Köppeney« című művét forgatja.

A mai témák közül amúgy találmokra megemlíthetjük a falusi tárgyú »Elbeszélés az agronómusról«-t, forgatókönyv írója a nálunk is járt Galina Nyikolajevna. Mihail Kallatozov a geológusok életéről fejezett be memregiben filmet (»Az el nem küldött levél«). Operatőre ismét Szergej Uruszevszkij a »Szállnak a darvak« bravúros fényképésze, míg a két főszereplő: az »Életem árán« férfi hőse, Jevgenyij Urbanszkij és természetesen Tatjana Szamojlova.

Az új nemzedék előretörése (a kijevi stúdió 13 filmjéből például 10 olyan rendező irányításával készül, aki most, vagy csak nemrég végezte az akadémiát), nemcsak új lendületet, friss szemléletet, egyéni elképzelést vitt az 1959. évi tervbe, hanem

Vladimir Petrov az új szovjet-bolgár koprodukción, az »Előeste« rendezője

lehetővé tette, hogy a nagyok gondosabban, alaposabban készülhessenek elő új feladataikra. Így már érthető, miért nem találkoztunk — hogy csak néhány nevet említsünk — ebben az esztendőben például Grigorij Alekszandrov, Mihail Romm, Juliusz Rajzmann, Fridrih Ermiler, Abram Room nevével. Mihail Csaurelli Tbiliszi-ben »A nép leánya« című új filmjét készíti elő.

Az írók is — s ez öröndetes jelenség — mind nagyobb érdeklődéssel fordulnak a film felé. A 105 filrn főcímén olyan közismert neveket találunk, mint Konstantyin Szimonov, Olesz Goncsar, Pável Nyilin, Galina Nyikolajevna, Vagyim Szobkó, Zakrutkin, Mihail Solohov, Szergej Mihalkov, Szergej Antonov. Közülük sokan mai témát dolgoztak fel — s ez most különösen a XXI. kongresszus határozatainak fényében — rendkívül fontos. A jelek alapján tehát bizonyos, hogy ez az esztendő is gazdag, érdekes termést hoz.

ÁBEL PÉTER

Ivan Pirjev és V. Pavlov 16operatőr